

کشورهای موفق در حوزه سلامت

و جبهه محسنی

پیشرفت و آبادانی هر جامعه‌ای، به سلامت فکری و روحی افراد آن وابسته است. از این رو در همه جوامع بر وجود نظام بهداشت و درمانی که هر چه بیشتر سلامت جامعه را تأمین کند تأکید می‌شود. در این حوزه، هم مردم و هم دولت‌ها باید نسبت به تأمین سلامت روح و جسم، مسئولیت پذیر باشند؛ مردم در حوزه خود مراقبتی و رعایت اصول بهداشتی و پاک نگه داشتن محیط زیست و مهم‌تر از آن مسئولان در حوزه تأمین امکانات بهداشتی، درمانی و حمایت از مردم برای استفاده از این امکانات. قانون اساسی ایران نیز بر این موضوع در اصل ۲۹ اشاره و تصریح کرده است: «بر خورداری از تأمین اجتماعی از نظر باز نشستگی، بیکاری، پیری، از کار افتادگی، بی سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح، نیاز به خدمات بهداشتی، درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره حقی است همگانی. دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمد‌های عمومی حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یکایک افراد کشور تأمین کند». بر همین اساس نیز در قوانین و برنامه‌های متعدد توسعه کشور بر اجرای این اصل مهم در قالب مواد مختلف تأکید شده است که متأسفانه بخش‌های زیادی از آن تاکنون به مرحله اجرا نرسیده است و از همین رو جامعه ما هنوز هم در حوزه بهداشت و درمان با چالش مواجه است و بنا به قولی بیش از ۱۰۰ قانون بر زمین مانده در این حوزه داریم و شاید یکی از دلایلی که نظام بهداشت و درمان ما با آنچه باید باشد فاصله زیادی دارد همین قوانین اجرا نشده و نیز در اولویت نبودن حوزه سلامت در دولت‌های گذشته باشد که موجب ناکارآمدی در این حوزه شده است. هر چند در دولت‌های دهم اقدامات قابل توجهی در قالب طرح تحول سلامت انجام گرفته است. اما کشورهای موفق در زمینه نظام سلامت چه کشورهایی و با چه ویژگی‌هایی هستند. بررسی‌هایی که روی کیفیت بهداشت و درمان ۳۵ کشور اروپایی انجام شده، نشان داده است که در بین این کشورها هلند، سوئیس، ایسلند،

دانمارک و نروژ حائز رتبه برتر در سال ۲۰۱۳ شده‌اند. در این تحقیق شاخصه‌ها و ملاک‌های فراوانی در نظر گرفته شده است. این شاخصه‌ها عبارت است از حقوق بیماران در برخورداری از مراقبت‌های بهداشتی و پزشکی مناسب و آسان، مدت انتظار بیمار برای دریافت سرویس‌های درمانی، دریافت خدمات تخصصی پزشکی نظیر جراحی، آزمایش، سیتی اسکن و همچنین ارائه خدمات پزشکی به گروه‌های سنی نظیر سالمندان و بازنشستگان و کودکان، کیفیت مراقبت از مادران باردار و نوزادان، واکسیناسیون، دسترسی بیماران به داروهای خاص و گران قیمت بیماری‌های صعب‌العلاج. نظام مراقبت‌های بهداشتی و درمانی هلند مرکب از دو بخش خصوصی و دولتی است و مراقبت‌های بهداشتی - درمانی در آن تا حد زیادی توسط موسسات خصوصی عرضه می‌شود. فراهم بودن، دسترسی و تأمین مالی مراقبت‌ها نیز از طریق قانون تضمین شده است. خدمات بهداشت عمومی در نروژ هم از طریق مالیات تأمین می‌شود. خدمات درمانی طوری طراحی شده که برای تمام شهروندان در دسترس است. سیستم مراقبت‌های بهداشتی سیستم دولا به سازمان یافته است. این مسئولیت بین شهرداری و دولت تقسیم می‌شود. شهرداری‌ها مسئول تمام خدمات بهداشتی اولیه هستند و تمام ساکنان شهر حق برخورداری از یک پزشک عمومی را دارند. دولت نیز مسئول خدمات بهداشتی و درمانی به شکل تخصصی است.

بهترین سیستم بیمه در مان از نظر سازمان بهداشت جهانی

وقتی از نظام موفق سلامت سخن به میان می‌آید جایگاه پررنگ بیمه‌ها در این عرصه بسیار چشمگیر است. سیستم بیمه‌ای در مان نقش مهمی در حمایت از مردم برای کاهش هزینه‌های درمان دارد. سازمان بهداشت جهانی در گزارشی بهترین سیستم بیمه در مان در جهان را بر اساس ۵ معیار معرفی و اعلام کرده است کشور های سوئیس، فرانسه، ایتالیا، تایوان و استرالیا بهترین خدمات بیمه‌ای را به شهروندان خود ارائه می‌دهند. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی سوئیس

به دلیل این که از الگوی «بیسمارک Bismarck» تبعیت می‌کند دارای بهترین نظام درمان در جهان است. این الگو بر پایه نظام تأمین اجتماعی، تأمین مالی و بیمه شهروندان استوار است و در کشورهایی چون آلمان، فرانسه و ژاپن اجرا شده است. به گزارش ایرنا در برابر این الگو در کشورهایی چون انگلیس، ایتالیا و دانمارک الگویی به نام «بوریج Beveridge» به کار برده می‌شود که در آن نظام‌های تأمین اجتماعی و بیمه‌ای در نظر گرفته نشده است و دولت به طور مستقیم و با بهره‌گیری از منابع مالیات عمومی افراد را از برپوشش خدمات درمانی و تأمین اجتماعی قرار می‌دهد و خود متصدی مراقبت‌های سلامت رایگان می‌شود. البته در کشوری مانند کانادا سعی شده است نظام بیمه فراگیر سلامت ملی، با بهره‌جویی از کارکردهای مثبت الگوهای بیسمارک و بوریج کارآمدتر شود.

شهروندان سوئیس خدمات بیمه‌ای را از طریق کارفرمایان خود دریافت می‌کنند و تقریباً ۹۵ درصد آنان از بیمه‌های خصوصی برخوردارند. فرانسه نیز به دلیل پذیرفتن مدل بیسمارک، البته با اعمال تغییراتی محدود، بهترین نظام‌های درمان را دارد. دولت فرانسه حدود ۷۵ درصد هزینه‌های درمانی را از طریق صندوق‌های پرداخت می‌کند و فرانسوی‌ها حق انتخاب دارند و می‌توانند سیستم درمانی را شخصاً انتخاب کنند. میزان مرگ و میر نوزادان و طول عمر، ایتالیا را به یکی از کشورهای دارای نظام درمان موفق تبدیل کرده است. کارفرمایان هزینه‌های مربوط به درمان کارمندان خود را تأمین می‌کنند و بیکاران نیز توسط دولت بیمه می‌شوند. تایوان نیز به دلیل اجرای مدل بیمه درمان ملی در سال ۱۹۹۵ میلادی، اکنون جزو بهترین کشورها در این زمینه است. شرکت‌های خصوصی بیمه گر بیمه‌نامه‌هایی را معرفی می‌کنند و شهروندان در ازای پرداخت مبالغ اندکی به دولت تحت پوشش کامل بیمه‌های درمانی قرار می‌گیرند. استرالیا نیز سیستم دو وجهی خصوصی و دولتی را در نظام درمانی خود پیاده کرده است. تقریباً تمام شهروندان این کشور، یا باید از بیمه‌های خصوصی برخوردار باشند یا با پرداخت مالیات ویژه‌ای زیر پوشش سیستم درمانی دولتی قرار گیرند.